

Cultura de altămăni

On. Biblioteca Culturală Arad

Ziar de propagandă națională

Abonamentul pe an 800 Lei, pe jumătate de an 400 Lei, pe un sfert 200 Lei, pe lună 70 Lei. Pentru America pe an 5 dolari

pare st. a de Luni și zilele după sărbătoare zilnic. — Redacția și Administrația strada Românului No. 6. Telefon No. 156

Invățământul secundar

DI I. Petrovici, ministrul instrucțiunii, a vorbit Vineri la „Asociația profesorilor secundari” despre forma învățământului secundar.

Au asistat numeroși profesori în Capitală precum și reprezentanții filialelor „Asociației” din provincie.

DI Petrovici și-a început expunerea sa evidențiind necesitatea reformei.

După reforma învățământului primar și cea a învățământului particular se impunea și cea a învățământului secundar. Cele ce s-au petrecut în decurs de 25 de ani de când este în vigoare actuala lege au schimbat fața lucrurilor și au trebuit să ne înlemne pe caiea evoluției.

Este nevoie de o lege unitară pentru țara întregită.

Vorbind despre principiile fundamentale ale proiectului său, dl Petrovici a arătat cum s'a ajuns la suprimarea liceului trifurcat și înlocuirea lui cu liceul unic.

Rostul liceului nu este de a fi o școală de specializare ci de a da absolventului o cultură generală.

Sarcina de a forma specialiști va rămâne universității.

Liceul trebuie să fie rezervat, exclusiv pentru formarea de personalități utile pentru viața socială.

Anteproiectul d-lui dr. Angelescu preconiza liceul unic, cel al

dului P. P. Negulescu, un liceu aproape unic.

O altă transformare a liceului actual va consta în reducerea claselor dela opt la șapte. În locul clasei a opta va fi anul preparat dela Universitate.

Deasemenea prin noul proiect se desființează diviziunea în curs inferior și superior. Acest proiect face din liceu un tot organic care să se desvolte în mod armonios dela clasa I la a VII a.

Pentru că nu toți cari încep liceul, îl și termină, proiectul prevede posibilități pentru elevi de a transfera la alte școli (profesionale, comerciale) în urma unui examen de diferență.

Liceul viitor este rezervat numai acelor cari vor trece la universitate pentru specializare. El va fi o școală de elită și cine nu va putea face parte din această elită va avea posibilitatea de a trece la o școală prielnică lui.

Sub imperiul actualei legi studiile liceale rămân dispartate și unele chiar în stare de războiu (religia cu științele). Cei cari termină astăzi liceul n'au un bagaj de cunoștințe coordonate. Și tocmai către acest țel tinde noul proiect. Filozofia este aceea care va face acest oficiu. Această materie este redusă prin vechea lege la proporțiile unei dexterități. Viitoarea lege o va pune la jocul pe care îl merită.

Se va preda metodologia, teoria cunoașterii și metafizica.

Invățământul filozofic va concilia religia cu științele pozitive și va coordona cunoștințele generale căpătate în liceu. Printre materiile preconizate în ultima clasă a liceului mai este și sociologia.

Liceul are menirea să dea viitorilor absolvenți concepții mai adevuate realității sociale.

Științele, istoria, literatura, etc. vor fi predate în mod progresiv.

În ce privește limbile, franceza și germana rămân obligatorii, engleza și italiana facultativă. Limba latină se va preda începând din clasa a III-a, iar elina în ultimele două clase.

Dexterităților li s'a dat o mai mare importanță ca până acum.

În ultimul an se va preda istoria artelor plastice și istoria muzicii.

Educația fizică a fost trecută în rândul obiectelor principale.

DI Petrovici arată apoi că noul proiect se ocupă și de situația profesorilor. Se prevăd 5 gradații în loc de 4, afară de gradația de merit. Criza de profesori secundari (din 6000 catedre numai 3000 funcționează cu titulari) se datorește retribuției insuficiente. Profesorii nu vor mai fi obligați să muncească peste puterile lor.

Directorii de licee vor fi numiți pe viitor pe timp de 3 ani și dacă vor da dovezi de destoinicie li se vor prelungii mandatul pe încă trei ani.

Pentru a forma profesorii specialiști, se vor acorda concedii de studii în străinătate cu suplinirea plătită de minister. Profesorii cari

vor funcționa în ținuturi cu populație heteroglotă vor avea avantații de salarizare: un spor de 50 la sută pentru cei cu catedre prin alegere și 100 la sută pentru cei detașați.

DI ministru Petrovici și-a încheiat expunerea cerând profesorilor să facă obiecțiunile pe care le vor crede necesare cu privire la proiectul d-sale și să le înainteze ministrului.

INSEMĂRI DE-O ZI

Suveniri plăcute...

„Când însă, mândrul soare își revărsă căldura binecuvântată, trimisă prin razele aurii, cari cădeau în valuri din cerul senin, — primăvara — în primăvara vieții mele: am eșit în largul câmpului pomos, admiram, cum leagănă vântul vălurile inverzite a pomilor; iar mirosul amettor a florilor și ciripital paserilor, toate, toate aceste m'au constrâns să-mi deschid sufletul, așezându-le între comorile plăcerilor copilărești, păstrându-le ca suveniri neuitate.

„Mă apropiam de delușorul înfrumusețat cu bisericuța noastră. Ca să ajung aici însă, trebuia să trec printre mormintele, cari erau în jurul bisericii.

Științea acestui loc, precum și o frică... neexplicabilă, mă rețineau mereu, să înaintez grăbit; mă opreau spini de pe lângă cruci, cari îmi făceau rană la picioare.

Sufeream cu resemnare. Ele au fost: mitra, cununa de spini a lui Hrist, cari de atunci... îmi sunt podoaba ce-mi îngrădește viața.

Înima-mi bătea cu putere — o așteptam să vie... iar când am zărit-o, parcă-i numărăm pașii... lung mi se părea drumul dintre noi...! Ne-am oprit înaintea bisericii...!

De atunci... am luptat cu grele obstacole. Tumultoasa revărsare a inimii noastre, a căror pulsație se topea în dumnezeiască armonie ritmică al amorului, s'a... slăbit... deodată cu visul împlinit!

S'a sters din sufletul-i, amintirea acelei zile de primăvară, I
S'a slăbit romanul... au rămas — visurile... pentru mine I
SEXTUS

Situația cultelor în Statul român

Discursul dlui Vasile Goldiș, ministrul cultelor și artelor, rostit în luna Decembrie 1926 —

După Constituțiune cea dintâi lege, care organizează o biserică și stabilește mai deaproape raporturile ei cu statul este legea din 1925 a bisericii ortodoxe române. În Constituțiune această biserică este declarată biserică dominantă. Cu toate acestea în ceea ce privește viața ei materială în art. 19 se precizează principiul, că »cheltuielile pentru întreținerea cultului, a slujitorilor și așezămintelor bisericii se vor acoperi în primul rând prin propriile sale mijloace» și în scopul acesta prin art. 23 se și înființează »un fond general bisericesc.

Dar, Statul știa, că deocamdată biserica sa dominantă este în imposibilitate să se întrețină prin mijloacele sale proprii. Pentru aceea el li pune în vedere ei ajutorul său material, dar numai la cererea bisericii și în măsura necesităților, pe cari le va

stata dânsul art. 21 precizează: »Statul va pune, la cerere, prin ministerul cultelor, la dispoziția bisericii sumele necesare pentru a completa, după norme generale, stabilite prin lege și în armonizare cu salariile funcționarilor publici, veniturile clerului și plata funcționarilor eclesiastici și pentru a acoperi și alte lipsuri materiale, aceasta însă numai după o prealabilă constatare a necesităților față de vremurile, de cari dispun părțile bisericești cari reclamă ajutoare».

Acest text evidențiază mai presus de orice îndoiață că Statul român nu ia asupra sa obligamentul de o contribui principală la întreținerea bisericii, nici chiar la întreținerea bisericii sale dominante, ci oferă, la cerere, ajutorul său material spre a completa plata preoților și a funcționarilor eclesiastici, în măsura necesităților, pe cari le va

constata dânsul. Statul, prealabil. Acest chip de ajutorare biserica dominantă l'a admis prin însăși legea sa de organizare. Ajutoarele date sunt deci schimbătoare, după cum sunt și pot fi schimbătoare și necesitățile și veniturile bisericii. Pot chiar să înceteze, când ar fi cazul. Acestea ajutoare deci nu sunt date bisericii în general, ci sunt simple completări la salariile preoților și ale funcționarilor eclesiastici. Și aceasta din urmă se vor da deci din caz în caz, persoanelor, nu instituțiunii, ad personam, nu ad rem, cum crede dl Carada.

Acest principiu este de alt fel aplicat și în legea ungurească despre congruă, în cea din 1898 și cea din 1909 aceasta din urmă cu privire la preoții catolici de rit latin, grec și armean, cealaltă cu privire la preoții celorlalte confesiuni între ei și ai bisericii ortodoxe. Și congrua se dădea numai ca o completare la salariile preoțești deci preoților nu parohiilor, ad personam nu ad rem.

DI M. Teodorian-Carada: Completarea este totdeauna. Că i nu este pa-

rohie, care să nu aibă în cassă 4,500 lei. Această înseamnă completare.

P. S. S. Iuliu Hossu, episcopul Gherlei: Sunt dator o rectificare. Din moment ce dl ministru ne-a provocat suntem dator să-l rectificăm.

Domnule ministru, este adevărat, că în trecut s'a dat înțelegere de salariu pentru preoți, dar este adevărat că nici când o parohie existentă nu s'a desființat, de cât poate când a dispărut și cel din urmă credincios.

DI Ilie Beu: Nu despre aceasta este vorba.

P. S. S. Iuliu Hossu, episcopul Gherlei: Așa dar, domnule ministru, adevărul este acesta: Se dădea înțelegere de salariu pentru preoți, dar nu pentru preotul din cutare parohie, ci pentru preotul de totdeauna, nu pentru preotul actual, ci chiar pentru cel care a succedat. Prin urmare ajutorul nu era ad personam ci ad rem.

DI Andrei Horvath: Nu este așa.

P. S. S. Iuliu Hossu, episcopul Gherlei: acesta este adevărul, care se poate controla. Prin urmare, dacă în-

Atribuțiile dlui general Rășcanu comis. guvernului în Bucovina și Basarabia

Di prim-ministru gen. Averescu, de acord cu membrii guvernului — afară de dl ministru al Bucovinei dr Dori Popovici — a întocmit și semnal următorul jurnal al consiliului de miniștri, prin care se stabilesc atribuțiile dlui gen. Rășcanu, noul comisar al guvernului pentru Bucovina și Basarabia.

Iată textul:

Jurnal

Consiliul de miniștri în ședința sa de astăzi... Ianuarie 1927.

Luând în deliberare referatul dlui președinte al consiliului de miniștri, sub No. 159 din 12 Ianuarie 1927.

Având în vedere și dispozițiunile art. 2 din înaltul decret No. 16 din 5 Ianuarie 1927.

Decide:

Se aprobă următoarele instrucțiuni provizorii pentru Comisariatul superior al guvernului în Basarabia și Bucovina.

Comisarul superior al guvernului în Basarabia și Bucovina este reprezentantul autorizat al guvernului, cu largă inițiativă în Basarabia și Bucovina, având misiunea de a exercita un control neîntrerupt asupra tuturor ramurilor de activitate publică, dându-le la trebuință, impulsul necesar pentru ca să asigure o funcționare normală și corespunzătoare trebuințelor locale.

Comisarul superior al guvernului va aduce la cunoștința președinției consiliului de miniștri sau chiar și direct departamentelor respective, plângerile și cererile populației, care vor ajunge la cunoștința sa, urmărind îmbunătățirea stării de lucruri locale.

Prin natura îndatoririlor sale, autoritatea comisariatului superior al guvernului se va întinde asupra tuturor organelor militare și civile în ceea ce privește funcționarea lor, pentru a se aduce la îndeplinire hotărârile guvernului, în general, sau a diferitelor departamente, în particular.

Autoritățile militare superioare locale vor fi depinzătoare de comisarul superior al guvernului numai pentru chestiunile referitoare la ordinea locală și paza frontierii.

Conformându-se directivelor comisariatului superior al guvernului, autoritățile administrative locale, cele polițienești și de siguranță, cele vamale, precum și parchetele instanțelor judecătorești vor coordona activitatea lor, cu aceea a autorităților militare din întregul punct de vedere: a) al pazei frontierei, b) al centralizării informațiilor interne și al căilor din afară, și c) al poliției orașelor și satelor,

precum și al căilor de comunicație, gărilor și porturilor de asemeni a siguranței aeriene.

Comisarul superior al guvernului va da organelor respective instrucțiunile necesare pentru asigurarea acelei coordonări, aducându-le în același timp la cunoștința președinției consiliului și a departamentelor de drept.

*

Activitatea diferitelor autorități ale statului în Bucovina și Basarabia își va continua mersul normal, autoritățile respective vor corespunde ca și până acum, direct cu autoritățile lor superioare și cu departamentele respective, pentru toate chestiunile speciale fiecărei autorități. Pentru chestiunile cu caracter general, depinzătoare de conlucrarea a două sau mai multe departamente, precum și pentru chestiunile, care cer o soluționare urgentă, autoritățile superioare din Basarabia și Bucovina vor corespunde direct cu comisarul superior al guvernului.

*

Comisarul superior al guvernului, la rândul său, va supune direct președinției consiliului de miniștri toate propunerile menite să îmbunătățească stările locale, din cele două provincii, se va adresa direct departamentelor numai pentru chestiuni de pură specialitate.

Comisarul superior al guvernului se va folosi de toate ocaziunile prielnice pentru a conferi asupra nevoilor locale cu miniștri de stat pentru Basarabia și Bucovina, fiind rolul de competență al acestor membri ai guvernului de a informa consiliul de miniștri și Parlamentul asupra stării de lucruri și nevoilor din provinciile respective.

Comisarul superior al guvernului în Basarabia și Bucovina va lucra la început cu personalul Comisariatului prevăzut în bugetul anului curent.

Experiența va dovedi dacă organizațiunea hotărâtă corespunde în totalul nevoilor acestui nou organ superior, sau dacă va mai trebui dezvoltat ulterior.

Pe teritoriul Basarabiei și Bucovinei, comisarul superior al guvernului va avea față de organele locale drepturile și prerogativele unui ministru de stat.

(ss) General Averescu, I. Lupaș, V. Goldiș, I. I. Lapedatu, M. D. Berlescu, Garoflid, I. Petrovici, general Mircescu, Oclavian Goga, general G. Văleanu, Gr. Trancu-Iași, S. Nijă.

întregirea se dădea unui preot ceea întregire era legată de parohie.

Di Ilie Beu; Dar care se retrăgea? (sgomot).

P. S. S. Iuliu Hossu, episcopul Gherlei: Domnilor senatori, eu am fost episcop și sub era trecută (tumult, protestări).

Di P. Brătășanu: Lăsați-l să vorbească. Ce însemnează aceasta? este o rușine a împedeca de a vorbi pe episcopul românilor uniți, care a venit în delegațiune aci la București când au adus actul unirii. Atunci îi strigați ure și acum nu-l lăsați să vorbească (sgomot, protestări, tumult).

Di Mihail Grosșan: Să nu mă amenințați. domnule Brătășanu.

Di P. Brătășanu: Este rușinos ceea ce faceți dv. (sgomot).

Di N. Darvari, vicepreședinte: Domnilor senatori, vă rog nu mai întrerupeți și nu mai provocați turburări. Să ascultăm.

P. S. S. Iuliu Hossu, episcopul Gherlei: Domnule președinte, eu am cerut cuvântul să vorbesc în urma domnului ministru. Rog însă pe domnul ministru, ca în cursul cuvântării d-sale, deoarece nu suntem lăsați să răspundem, să nu facă provocări la

adresa noastră, ca nu cumva tăcerea noastră să se interpreteze drept aprobare. (Aplauze pe băncile opoziției, protestări la majoritate).

Di Vasile Goldiș, ministrul cultelor și artelor: Eu susțin, onrat Senat, că acest ajutor s'a dat pentru întregirea salariului ad personam.

Di Andrei Horvath: Așa e.

Di Vasile Goldiș, ministrul cultelor și artelor: Că congrua ungurească era dată ca un ajutor ad personam se învederează și din faptul că ea varia după calificățiunea preotului; preotului cu calificățiunea inferioară i se acorda, completa beneficiul până la suma de 800 coroane (în aur) iar preotului cu calificățiunea superioară i se acorda completarea până la suma de 1600 coroane (în aur). Nu parohia avea calificățiunea, ci preotul și deci completarea, adică congrua nu se acorda parohiei, ci preotului. În biserica ortodoxă din Ardeal parohiile erau clasificate în 3 categorii: parohii de cl. I, II și III. Totuș dacă o parohie de cl. I ar fi fost ocupată de un preot cu calificățiune inferioară, congrua nu i se dădea decât cea inferioară.

(Va urma).

Alegerea consiliului parohial ort.-rom. din Păuliș

— Rezultatul: 1 contra 80 voturi —

În ziua de ieri 16 cor. parohia ortodoxă română din Păuliș a ținut alegerea consiliului parohial, fiind despre depuse două liste.

Prima listă a fost în frunte cu fostul primar Nicolae Ianota, pe care au mai figurat și următorii doi: Trifulescu Dimitrie, Stoian Gheorghe învățător și Stan Ilie magistrul poștal din loc etc.

A doua listă a fost, în frunte cu dl Iosif Ianota, primarul comunei împreună cu alți fruntași ai comunei.

Alegerea a avut loc în biserica ortodoxă română fiind votul personal și liber.

Rezultatul a fost, pe cât de surprinzător, atât de bine meritat și precum arată numărul voturilor, a fost potrivit voinței unanime.

Lista în frunte cu fostul primar Nicolae Ianota, a primit un singur vot iar lista a doua optzeci de voturi, declarându-l ales pe dl Iosif Ianota primarul comunei și pe cei trecuți pe listă.

Felicităm pe dl Iosif Ianota și la deosebi ne bucură alegerea prin care a ajuns în fruntea consiliului parohial un bărbat care se luptă și s'a luptat întotdeauna pentru interesele comunei.

D-sale, se poate mulțumi înființarea Cooperativei de consum și Pădure, Băncii Populare, ridicarea monumentului eroilor din comună, căzuți pe câmpul de luptă etc. — cari toate dau o indiscutabilă dovadă a sacrificiilor aduse de acest fruntaș al comunei în interesul obștesc.

Destăinuiri senzaționale cu privire la armamentele Rusiei împotriva statelor baltice

— Proiectul guvernului din Moscova —

VARȘOVIA. — ziarul »Paewähter« publică destăinuiri senzaționale cu privire la armamentele Sovietelor îndreptate împotriva statelor baltice...

După informațiile acestui ziar, s'ar fi ținut la Moscova, pe la sfârșitul lui Decembrie, o conferință a consiliului de război în care s'a discutat situația creată de către lovitură de stat lituaniană. La această ședință a asistat dl Rikoff, care ar fi încercat să diminueze importanța raportului prezentat de către comisarul războiului dl Worosiłoff asupra pretenției tensiunii existând la frontiera lituană. Dl Worosiłoff a cerut ca armata Sovietelor să fie pusă pe picior de război având în vedere obligațiile decurgând pentru Sovietele din tratatul lituano-sovietic; dsa a citat declarațiile dlui Waldemar, care afirmă că Polonia nu va fi niciodată în bune relațiuni cu Sovietele și că Lituania este silită să aleagă între cele două state. Încheind, dl Worosiłoff a cerut să se facă o manifestație militară la frontiera poloneză în speranță că această acțiune să fie îndreptată pe urmă asupra celorlalte state baltice. Totuși, fiindcă ceilalți membri ai consiliului s'au

opus proiectului Worosiłoff a fost părăsit și s'a hotărât numai să se procedeze la o concentrare militară la granițele Poloniei și ale statelor baltice.

Concentrări de trupe la frontierele Letoniei și Estoniei

După conferința aceasta, în ziua de 26 Decembrie, mai multe divizii de infanterie au părăsit Moscova și au fost duse la granițele Poloniei, Estoniei și Letoniei.

Doi divizii de infanterie au fost așezate la o jumătate kilometru distanță între ele, pe malul răsăritean al lacului Tschud. În afară de asta, la Tschudof se mai află o parte a artileriei și cavaleriei. Pe frontiera letonă au fost concentrate trei divizii de infanterie și câteva trupe de geniu.

Trupele desemnate pentru frontiera polonă sunt concentrate la Minsk. La Borysov și la Sluck se află două brigăzi de cavalerie și artilerie.

Deocamdată nu s'au trimis trupe mai la sud. Cifra totală a trupelor trimise pe frontierele baltice s'ar urca la aproximativ 200 mii soldați.

Scoaterea la suprafață a vap. »Vasile Lupu«

Am anunțat la timp scufundarea vaporului de pasageri »Vasile Lupu«, în apropierea de localitatea Isaceea, pe malul dobrogean al Dunării.

Comisiunea de anchetă, instituită de direcțiunea generală a porturilor și căilor de comunicație pe apă, în vederea stabilirii precise a cauzelor cari au determinat accidentul nu și va putea spune ultimul cuvânt decât după ridicarea vasului.

Eri dimineața a pornit din portul Ramadan, spre locul naufragiului două șleperi ale serviciului hidraulic, prevăzute cu aparate speciale pentru ridicarea vaselor scufundate, o echipă de scufandrieri și personalul de specialitate necesar.

Operațiunile de ridicare a vaporului la linia de plutire, în cazul când timpul va fi favorabil, vor începe chiar în cursul acestei săptămâni.

În cazul când vremea se va menține bună, scoaterea vasului din poziția eșuată în care se află se va face în cel mult șapte zile.

Odată scos la suprafață, »Vasile Lupu« va fi remorcat până la Galați, unde urmează a fi reparat, astfel că la primăvară să poată fi pus din nou în cursă regulată, pe linia Galați—Chilia Nouă.

Din informațiunile pe cari le deținem din isvor autorizat, reiese că în cărcătura de marfă a vaporului a fost de foarte mică valoare, totul reducân-

du-se la o cantitate de saci goi ce urmasă să fie descărcați la Galați.

Măsurile luate de către direcțiunea generală a N. F. R.

După cele relatate în ziarul nostru în legătură cu scufundarea vaporului »Vasile Lupu« suntem azi în măsură a anunța că direcțiunea generală a N. F. R. a hotărât scoaterea din circulație a vasului »Tudor Vladimirescu« vas care este de o construcție foarte veche. Pe aceleași considerente a hotărât scoaterea unor vase mici care făceau transportare de mărfuri și colete poștale.

Deasemenea dir. N. F. R. a comunicat telegrafic căpitaniei portului Giurgiu să trimită de urgență la punctul naufragiat docul plutitor pentru a se putea scoate la suprafață vasul »Vasile Lupu«.

Di informațiunile culese putem relate că acest vas nu mai poate fi întrebuițat.

Pagubele pricinuite prin pierderea vasului se ridică la suma de 6 milioane.

Di Carp, dir. N. F. R. a făcut un memoriu, memoriu prin care cere ca dl Dimitriu, căpitanul vasului să fie decorat pentru priceperea cu care a reușit să înlăture acel grozav dezastru.

INFORMATIUNI

România sărbătorită la Lyon

Paris. — Duminecă 16 Ianuarie, a avut loc la Universitatea din Lyon, o mare solemnitate în onoarea României, sub președinția de onoare a dlui general Berthelot.

Slujbașii minoritari nu vor să învețe limba românească

Oradea. — Dl Clitos Sion, funcționar de 33 ani la administrația financiară din Bihor, a fost pus în disponibilitate, pentru că nu și-a însușit cunoștința limbii românești, așa cum cereau deciziile date în acest sens de autoritățile superioare. Impotriva deciziei de punere în disponibilitate, dl Sion a făcut recurs la contencios. S. III a înaltei curți a judecat eri acest recurs și l-a respins.

Demisia decanului baroului avocaților din Cluj

Cluj. Dl dr. Ioan Suciu, decanul baroului avocaților din Cluj și-a dat demisia din această demnitate, în urma unei hotărâri a comisiei de disciplină a baroului pe care dsa nu o aprobă.

Cu conducerea baroului a fost însărcinat în mod provizoriu dl dr. Valetin Porușiu.

Se crede însă că dl dr. Suciu va reveni asupra demisiei întrucât majoritatea avocaților doresc ca dsa să continue a ocupa această demnitate.

Amânarea unui proces studențesc

Cluj. Eri urma să se judece înaintea Consiliului de războiu procesul intentat acum un an unui grup de studenți care au încercat să oprească reprezentația piesei „Uriemberek” la Teatrul Regina Maria din Oradea.

Apărarea a fost compusă din dnii: dr. Amos Frâncu, dr. Valer Pop, Elena Bratu și Căpitanul Ioan.

După o scurtă deliberare, Consiliul a admis incidentul ridicat de Comisarul regal, amânând cauza din lipsă de martori.

Militare

Ministrul de instrucție a primit o adresă din partea ministerului de războiu prin care li face cunoscut măsurile pe cari le-a luat în vederea operațiilor de recrutare ale clasei 1928.

Ministrul de război îngăduie studenților și elevilor de liceu a se prezenta consiliului de recrutare chiar în orașul unde locuiesc și studiază, în loc de a se deplasa în orașul unde sunt născuți.

Reichswehr-ul trebuie să respecte obligațiile legale

— O ordonanță a mareșalului Hindenburg —

Berlin. — Președintele Reichului publică o ordonanță prin care prevede din nou stricta respectare a obligațiilor legale în Reichswehr. Președintele interzice orice participare temporară la instrucția militară, orice sporire temporară a efectivelor Reichswehr-ului și oprește formal instruirea formațiilor de rezervă, precum și a ofițerilor rezervați.

Odată cu această ordonanță, ministrul de interne al Reichului a invitat guvernele tuturor statelor germane să ancheteze toate știrile despre preținsa activitate militară a organizațiilor naționaliste și în cazul când ele s'ar adevări, să procedeze la dizolvarea organizațiilor.

O companie de cale ferată care nu vinde bilete negrilor

Washington. — Comisiunea comerțului intern a aprobat hotărârea companiei Pullman, de a nu vinde bilete negrilor pentru trenurile acestei companii.

Tenorul Grozăvescu la Cluj

Cluj. În cursul lunii Februarie va sosi în localitate pentru a cânta la Opera Română celebrul tenor Grozăvescu actualmente angajat al Operei din Viena.

Tenorul Grozăvescu vine sub auspiciile Sindicatului Presei Române din Ardeal și Banat.

Hindenburg oprește instruirea militară și sporirea efectivelor Reichswehrului

Berlin. — Președintele Reichului publică o ordonanță prin care prevede din nou stricta respectare a obligațiilor legale în Reichswehr. Președintele interzice orice participare temporară la instrucția militară, orice sporire temporară a efectivelor Reichswehrului și oprește formal instruirea formațiilor de rezervă precum și a ofițerilor rezervați.

Odată cu această ordonanță, ministrul de interne al Reichului a invitat guvernele tuturor statelor germane să ancheteze toate știrile despre preținsa activitate militară a organizațiilor naționaliste și în cazul când ele s'ar adevări să procedeze la dizolvarea organizațiilor.

Se desminte știrea despre un iminent conflict italo-jugoslav

Roma. — Agenția Stefani este autorizată să declare că știrea publicată de „Daily Chronicle” ca provenind din Viena și reproducă de presa franceză, știre afirmând că în curând ar izbucni un conflict între Italia și Jugoslavia, este absolut falsă. Cercurile italiene consideră împrăștierea acestui svon ca o manevră alarmantă calomnioasă, având ca scop unele manevre de farsă.

Tragica moarte a unui soldat din Bihor

Soldatul Mihail Codor, din comuna Iad, județul Bihor, întorcându-se din concediu, a găsit-o pe mama sa moartă. După ce a înmormântat-o cu banii strânși dela consătenii săi, soldatul s'a urcat în trenul de Cluj—Galați, fără bilet, neavând bani de călătorie.

La Someșfalău nefericitul soldat, care rămăsese singurul sprijin al celor cinci frați ai săi, a fost găsit fără bilet de conductor, care l'a silit să coboare. În momentul când cobora din tren, el a fost trântit la pământ de expresul de București. Grav rănit soldatul a fost internat la clinica din orașul Cluj unde i s'au amputat ambele picioare.

Înainte de a-și da sufletul, nenorocitul a arătat că vinovat de moartea sa, e conductorul trenului și a cerut celor din jurul său să aibe grije de cei cinci frați rămași fără sprijin.

Un bătrân de 71 ani se sinucide în T-Mureș

Domocos Zambler, locuitor din acest oraș, fost Lt-colonel în rezervă și-a curmat viața în dimineața zilei de ieri, înpușcându-se în inimă, cu un revolver de calibrul 12 mm.

Cauza a fost că i-s'au sechestrat tot mobilierul, pentru că nu a putut să achite un cambiu, care expirase în aceea zi.

Un furt ciudat

Cluj. — În ziua de ieri s'a prezentat în filiala băncii Marmorosch din acest oraș, directorul Morvay dela minele din Șebeșul-Mic și i-s'a plătit suma de lei 160 mii, care sumă nunitul a băgat-o în buzunarul paltonului. Până directorul s'a dus dincolo la contabilitate, în alt birou, un necunoscut i-a furat banii din palton.

Directorul a observat numai decât furtul și anunțându-se poliția s'au făcut cercetările convenite însă fără să se dea de urma tâlharilor. Banii au dispărut între împrejurări foarte ciudate și furtul a stârnit senzație foarte mare.

Deputați polonezi deținuți

În orașul Vilna din Polonia, în ziua de ieri au fost deținuți din ordinul guvernului trei deputați, trimiși în parlamentul Polonezi din partea rușilor albi. Ministerul de interne a dispus arestarea, fiind bănuți aceștia că, ar fi spionat în favoarea sovietelor, voind să revolte populația rusă în contra actualului guvern.

A murit fina lui Napoleon

În orașelul Le-Puy din Franța, a încetat din viață. Cea mai bătrână femeie din țară care a fost botezată de către Napoleon.

Fina lui Napoleon a murit în etatea de 108 ani.

Partidul poporului slovac, a intrat în guvern,

Praga. — Ziarele guvernamentale din țară comentează viu și într'un ton foarte amical intrarea partidului poporului slovac în guvernul cehoslovac.

x Firma Bourne et Co., aranjază un curs de brodărie cu începere din 17 Ianuarie în Micalaca-Nouă, Strada Principele Carol No. 26 în casa restauratorului Piró Béla. (532)

RESTAURANT ROMÂNESC!

Funcționari români din Arad și județ, luați masa numai la restaurantul românesc „PALACE”, Arad, Strada Ionel C. Brătianu.

Mâncări bune și ieftine. :: serviciu punctual.

BURSA

Cursurile devizelor Zürich

Deschiderea dela 17 Ianuarie 1927

Berlin	123.20
Amsterdam	207.50
New-York	51893.75
Londra	2519.—
Paris	2064.50
Milano	2250.—
Praga	1537.50
Budapesta	9062.—
Belgrad	912.50
București	280.—
Varșovia	57.50
Viena	7310.—

BUCUREȘTI

Devize

Paris	755.—
Berlin	44.95
Londra	919.—

Spectacolele zilei

Teatrul orașenesc.

Marți: „Iubesc o actriță” comedie în 3 acte. Inceputul la orele 8 precis.

Palatul Cultural

Marți: Concertul Eenescu. La orele 9 precis.

Cinema Apollo.

Marți: „Chou-Chou”, dramă socială.

Inceputul la orele 4 și jum., 6, 7 și jum. și 9 seara.

Cinema Urania.

Marți: „Soldatul Marghioalei”, comedie.

Inceputul la orele 4 și jum., 6, 7 și jum. și 9 seara.

Administrația ziarului nostru angajează mai mulți achizitori pentru adunarea abonamentelor și publicațiilor atât în oraș cât și în provincie.

Condițiunile se pot ști la administrație.

New-York	188.75
Italia	825.—
Elveția	3650.—
Viena	2670.—
Praga	561.—

Valute

Napoleon	750.—
Mărci	44.50—
Leva	1.36—
Lire otomane	95.—
Lire sterline	920.—
Fr. rancezi	—7 55—
Fr. elvețieni	36.50—
Lire italiene	8.40—
Drahme	2.20—
Dinari	3.35—
Dolari	188.—
Marca poloneză	20.50
Cor. austr.	27.—
Cor. ung.	27.—
Cor. cehoslov.	5.60.—

ULTIMA ORĂ

Plecarea Princesei mamei Elena și a Prințului Mihai la Florența.

BUCUREȘTI — Eri seară a plecat din gara de nord, Princesa mamă, Elena și Prințul moștenitor Mihai pentru un scurt timp la Florența. Au fost conduși la gară de către întreaga Augustă Familie și casa Regală, fiind de față și reprezentanții guvernului.

Atacul unguirilor la reforma agrară

BUCUREȘTI — Mica înțelegere va sprijini și va da tot concursul României și recursul făcut în contra sentinței tribunului din Paris, în procesul ce a fost intentat Statului pentru exproprierea efectuate din moșiile nemșilor unguri.

România nu a pornit încă nici un act oficial referitor la această sentință.

Îndeosebi Jugoslavia și Cehoslovacia sunt interesate a se expune să se câștige procesul dintre România, fiind și aceste state în asemenea situație.

Italia va recunoaște alipirea Basarabiei

București. — Din cercurile oficiale se confirmă știrea că, Italia va ratifica în scurt timp actul de recunoaștere a Basarabiei ca fiind alipit pentru totdeauna patriei mame, cu această ocazie se va încheia și tratatul comercial între ambele țări.

Alegerea superintendentului lutheran

BUCUREȘTI. — deputația bisericii maghiare lutherane se va prezenta în ziua de 21 Ianuarie a. c. la dl ministru Vasile Goldiș spre a pertracta chestiunea alegerii unui superintendent pentru biserica lutherană maghiară din țară.

Porturi libere în România

BUCUREȘTI. — Consiliul superior legislativ a aprobat proiectul de lege în care Constanța, Galați și Giurgiu sunt declarate de porturi libere, deci aici se vor fixa zonele neutre.

Cassa de Păstrare Civilă din Arad Societate Anonimă.

CONVOCARE.

Cassa de Păstrare Civilă din Arad Societate Anonimă va ține în ziua de 23 Ianuarie la orele 10 30 a. m. în localurile institutului Bulev. Regina Maria No. 8

a XXXIX-a Adunare Generală Ordinară

la care ne permitem a invita pe toți acționarii

Direcțiunea.

O B I E C T E :

1. Delegarea a doi acționari în scopul verificării procesului verbal.
2. Deciderea asupra raportului direcțiunii și al comitetului de supraveghere, apoi examinarea socotelilor din anul 1926, stabilirea bilanțului, repartizarea câștigului și decidera asupra absolvirilor.
3. Autorizarea direcțiunii pentru executarea în sfera sa de activitate a schimbărilor cerute eventual de judecătoria.

Rugăm acționarii, ce doresc să participe la adunarea generală, a depune acțiunile până în ziua de 20 ianuarie a. c. la cassa Centrală sau la cea a sucursalelor noastre din Aradul Nou, Almáskamarás, Beșenova Nouă, Ceanad, Cealás, Elek, Engelsbrunn, Glogovați, Gotslob, Grabați, Jecia-Mare, Lipova, Neudorf, Orțișoara, Panatul Nou, Pâncota, Periamos, Sânmartin, Sfânta-Ana, Schöndorf, Teremia-Mare, Tomnatic, Zădărlac.

Active

BILANT LA 31 DECEMBRIE 1926

Passive

Cassa și valute		21,001.940	Capital social		32,000.000
Depuneri la alte bănci		10,698.468	Fond de rezervă	12,109.806	
Cambii	323,192.631		Fond de dubioase	5 000 000	
Imprumuturi:			Fond de pensii	1,561.046	*18 670 852
Imprumut cu acoperire ipot.	1,808.140		Premiul de 10%, al obligat. cu premiu		33 920
Imprumuturi ipotecare	214.353		Imprumuturi cedate		106 395
Debitori	1,943 295		Obligațiuni în circulație		2,423,200
Imprumuturi la cont-curent	31 589.918		Depuneri spre fructificare:		
Imprumuturi pe imprumut de război	451.929	359,200.266	in libele	269,823.535	
Fondul pt. garantarea scrisor. fonciare		259.000	in cont-curent	31,134.845	300,958,380
Efecte		3,124 201	Creditori		8,694 373
Depozit de chereștea și de țiglarie			Cambii reescomptate la Banca Na-		4,800 000
din Elek		1,881.472	țională		640.901
Imobile		775.616	Cupoane nepășite		90.133
Mobilierul		1	Chiria anticipată a casei		16.547.630
Interese restante		130 225	Dobânzile și comisiuni anticipate ...		12,105.405
			Soldul profitului		
		397,071.189			397,071.189

Arad, la 11 Ianuarie 1927,

Weissenburger Nándor, m. p.
director general,

Bánfi Sándor, m. p.
director executiv.

Gantner János, m. p.
primcontabil, cont. aut.

D i r e c ț i u n e a :

Schill, m. p. președinte. Adelman, m. p. vicepreședinte. Dr. Holló-Holzinger, m. p. Dr. Issekutz, m. p.
Mandl, m. p. Nattland, m. p. Angele, m. p. Dr. Buschmann, m. p. Buttinger, m. p. Dărănyi, m. p.
Gantner, m. p. Réthy, m. p. Seidner, m. p. Scherer, m. p. Winkler, m. p.

Comparând bilanțul de față cu registrele principale și secundare l'am găsit în ordine.

Arad, la 12 Ianuarie 1927.

Comitetul de Supraveghere:

Reinhart Gyula, m. p. președinte. Hoffmann Antal, m. p. Kosztka Emil, m. p. Minnich Adam, m. p.
Szántó Gyula, m. p. Well József, m. p. 527

Atelierul de broderii, țesături și cusături naționale

al doamnei **Cristina Sabău**

Arad, Strada Gojdu Nr. 17.

Confeționează; Cuverturi de pat, perdele, fețe de masă, lîngerie etc. Specialități de batiste. Bogat asortiment de modele artistice pentru brodat. :: Imprimațiuni de modele pe pânză. 1

Direcțiunea Uzinelor de Gaz a orașului Arad.

Se află în situație plăcută, ca să servească On. Public cu gaz de caloricitate înaltă, cu a cărui ajutor putem ca în timpul de pece ieftin a lumina, încălzi, pregăti mâncări, a călca rufe și a ne scărda. Instalațiile necesare și montările le executăm pe rate și pe prețuri de regie.

Uzinele Comunele Secția gaz aerian:

Arad, Str. Muclu Scevola 9, 11, 13. — Telefon: 27, 25, 16.

Biroul uzinelor

din Str. Eminescu No. 4, stă la dispoziția On. public în ce privesc comenzile etc. 3

DINGFELDER GEZA bodegă, prăvălie de aromată și delicatose Arad. Str. Mărășești 2.

Dacă te dor picioarele sau tălpile nu suferi și nu amâna îngrijirea lor și caută atelierul lui IOAN RADA pantofar în Arad, Str. Caragiale Nr. 20., care toarnă imediat modelul în ipsos (gips) și execută și pentru cele mai suferinzi picioare ghete comode. 279

Dacă vrei să ajunezi sau să cini **hala de vin a „Minorităților”** ieftin și să fii servit conștiincios caută aranjată cu gust. Arad, Str. Brătianu No 2. — Vinuri escelente! Deschis până la ora 12. 000 511

PYRAM cremă de ghete, pastă pentru parchetă, lack pentru duzeama, negreală pt. piele etc. calitate excelentă

Reprezentant exclusiv: **Friedmann** ARAD, Str. Eminescu 30. (Palatul Ortutay). 387

„COLORIT” laborator chimic Arad, Strada Românilor Nr. 6. Comercianții să ceară muștră! 000 483

Cenzurat: Prefectura Județului.

Imprimeria Județului S. A. A

Loc deschis*)

—00—

A viz.

Atragem atențiunea on. d telenoastre că DI Rotter He cu data de 15 Ianuarie cure repășit dela firma noastră urmare nu este îndreptățit a cheia nici o afacare comen în numele firmei noastre.

Cu toată stima

Intercontinenta

Societate anonimă pentru port pentru comunicație, fe et W. Hoffmann. 00

—00—

Subsemnatul aduc la cunoș publică că nu mai iau nici o pungere materială pentru mea Papp Tere ia măr. toris.

Institoris Anton

*) Pentru cele cuprinse în aceasta redacție nu răspunde.

De vânzare o ci

cu locuință de 4 camere. S I. Russu Șirianu No. 31. 00

CONCERTUL TE- numitului artist ENES

azi în 18 Ianuarie ora 9 seara. Bilete BLOCH dela 3 până 145 Lei, dar mai în număr lim

Szántó și Kom

Prețurentul de iari

Costum p. bărbați dela . 1750 L
Costum p. băieți dela . . 1250 L
Costum p. băieți cu pant, scurți dela . . . . . 1050 L
Palton p. bărb. negru dela 2200 L
Palton p. bărb. cu blană . 2600 L
Palton p. bărb. ulst. și raglan dela . . . . . 1850 L
Palton p. băieți ulst. și raglan dela . . . . . 1350 L
Palton p. băieți dela . . . 850 L
Paltoane de piele dela . . 4200 L
Impermiabile (gumă) dela . 950 L
Impermiabile p. dame dela 1150 L
Mare asortiment de stoffe din străinătate. Uniforme pentru școlă măsură. Arad, Piața Avram I palatul Teatrului.

Haine (blous) croșeti veste, Poulle-uri, ciorapi, mânș elegante de mătase, tricouri (ind se capătă pe lângă prețuri conv SZÁNTÓ, Str. Eminesc Arad.

ANUN

modern, efectuo cercetați Admin- oo strația oo

„Cuvântul Ardealulu

din Arad, Strada Românilor